

Bezuidenhoutseweg 60, 2594 AW 's-Gravenhage

Postbus 90525, 2509 LM 's-Gravenhage

Telefoon (070) 3 499 740

Website: www.vcp.nl

VCP-reactie: Internetconsultatie Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding 2021

Op 10 december jl. is de internetconsultatie gestart voor het Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding 2021. De Vakcentrale voor Professionals (VCP) heeft kennisgenomen van dit wetsvoorstel. Over de hoofdrichting van dit wetsvoorstel, om conversie de standaard te maken tenzij deelnemers aangeven het pensioen niet willen verdelen, is de VCP positief. Op subonderdelen vraagt zij om verduidelijking of extra aandacht. Dit gezien de complexiteit van dit onderwerp en de mogelijk grote effecten voor pensioendeelnemers. De VCP maakt daarmee graag gebruik van de mogelijkheid om via de internetconsultatie haar inbreng bij u kenbaar te maken.

Hoofdrichting wordt onderschreven

Scheiden heeft grote gevolgen voor het pensioen. Deze gevolgen zijn echter bij deelnemers vaak niet goed bekend. Daarnaast wordt er van mensen die gaan scheiden op zo een moment veel verwacht en moet er veel tegelijkertijd worden geregeld. Helemaal als er ook de (gezamenlijke) zorg voor (jonge) kinderen is. Het aanvullend pensioen is hierbij vaak een onderbelicht en complex onderwerp, waardoor mensen geen bewuste keuze maken over de verdeling van het opgebouwde ouderdomspensioen en partnerpensioen (indien er sprake is van een partnerpensioen op kapitaalbasis).

Vanwege de standaard in de Wet Verevening pensioenrechten bij scheiding (Wvps) waarbij er nu wordt verevend, is het gevolg dat ex-partners lange tijd via het pensioen aan elkaar verbonden blijven. Dit omdat er middels verevening een aanspraak op elkaars pensioen ontstaat. Deze aanspraak komt echter pas tot uitkering als de (ex)-partner met pensioen gaat, mits de scheiding tijdig is doorgegeven na de scheiding. Indien het niet tijdig is doorgegeven, dan dient de ex-partner de uitkering zelf te verhalen op de ex-partner. De VCP onderschrijft dat het behouden van deze afhankelijkheid niet gewenst is en dat standaard conversie (standaard verdelen) beter aansluit op wat wenselijk is vanuit beide deelnemers.

Daarnaast biedt het wetsvoorstel voldoende ruimte aan (scheidende) partners om afwijkende afspraken te maken. Het is volgens de VCP wel noodzakelijk scheidende deelnemers hier pro-actief vanuit de pensioencommunicatie jegens deelnemers op te wijzen en daarnaast ook duidelijk aan te geven binnen welke termijn (zes maanden) een overeenkomst met afwijkende afspraken bij de pensioenuitvoerder kenbaar moet worden gemaakt en welke risico's er daarbij komen kijken. Dit in het bijzonder ten aanzien van het bijzonder partnerpensioen.

Bijzonder partnerpensioen vergt extra aandacht

In het wetsvoorstel wordt ervoor gekozen het bijzonder partnerpensioen aan te passen aan het nieuwe huwelijksvermogensrecht. Het gevolg is dat dit partnerpensioen lager uitpakt bij het overlijden dan in de huidige situatie. Zeker voor jongere mensen kan de impact groot zijn, omdat er dan nog maar weinig partnerpensioen is opgebouwd. Voor oudere deelnemers geldt dit overigens ook omdat er dan sprake kan zijn van een aanzienlijk opgebouwd bijzonder partnerpensioen. Bijzonder partnerpensioen is volgens de VCP een punt van aandacht, omdat er geen schrijnende gevallen mogen ontstaan door de standaardconversie en de koppeling aan alleen de huwelijksperiode.

Hier ligt volgens de VCP in deze situaties (in het bijzonder als er een zorgplicht is voor studerende kinderen) ook een rol voor de overheid als vangnet, door naar de strenge voorwaarden om in aanmerking te komen voor de Algemene Nabestaandenwet (Anw) te kijken. De VCP zal dit betrekken bij haar inbreng in de StvdA, bij de recente adviesaanvraag die is gedaan op 17 januari jl. aan de StvdA over partnerpensioenen.

Eerlijke verdeling is een 50/50-verdeling

De VCP onderschrijft dat er een einde wordt gemaakt aan de overbedeling van de ex-partner en dat zowel het ouderdomspensioen alsmede het partnerpensioen dat is opgebouwd, 50/50 wordt verdeeld.

Communicatie en inwerkingtreding van het wetsvoorstel

De VCP dringt aan op goede communicatie vanuit de overheid over pensioen bij echtscheiding, zodat ex-partners op alle momenten weten waar ze aan toe zijn. Allereerst is het van belang duidelijk te communiceren dat dit wetsvoorstel alleen van toepassing is op scheidingen vanaf de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel. Voor uitvoerders zal dit helder zijn, maar voor deelnemers zal niet automatisch duidelijk zijn welke wet voor hen van toepassing is. Helemaal niet als pensioenuitvoerders na inwerkingtreding een implementatietermijn krijgen, waardoor sommige deelnemers van de ene pensioenregeling wel al onder de nieuwe regels vallen en andere deelnemers (ex-partners) niet. Vanuit uitvoerders die hun systemen moeten aanpassen, is een implementatietermijn begrijpelijk, echter mogen de deelnemers hier geen nadelige effecten van ondervinden. Ook moet er uniformering zijn m.b.t. de datum, die wordt gehanteerd bij een scheiding (geen onderscheid tussen datum scheiding van tafel en bed en daadwerkelijke scheidingsdatum). Het is goed als er ook vanuit de overheid t.b.v. scheidingsprofessionals voor hun werkzaamheden hierover heldere communicatie beschikbaar komt.

Uitbreiding mijn pensioenoverzicht.nl

Naast algemene informatiestromen vanuit de overheid is het van belang pensioen bij echtscheiding op te nemen op de website www.mijnpensioenoverzicht.nl. Na de scheiding is in het pensioenoverzicht dan meteen duidelijk hoeveel pensioen iemand later kan verwachten. Hiertoe riep de VCP al eerder op in een [brief](#) aan de Tweede Kamer met het oog op een algemeen overleg op 14 maart 2018. Wanneer vanaf 2021 conversie de standaard wordt, zal dit eenvoudiger worden. De VCP is verheugd te lezen dat er uitbreidingen zullen komen. De VCP vindt dat een algemene tekst over gevolgen weinig inzicht biedt en onderschrijft dat het vanuit deelnemersperspectief wenselijk is de bedragen te tonen. Voor deelnemers is het volgens de VCP goed dat dit ook gerealiseerd gaat worden voor mensen die nog te maken hebben met een verevende pensioenaanspraak (scheiding van voor 2021). Daarnaast gaat de VCP ervanuit dat deze aanpassingen in mijnpensioenoverzicht.nl zullen worden doorgevoerd zo snel als mogelijk nadat de wet wordt ingevoerd. Hierover is het wetsvoorstel nu nog niet erg concreet. Kan er hiervoor een planning worden toegevoegd aan het wetsvoorstel?

Pensioenplan bij scheiding nader verkennen

Het stimuleren van het opstellen van een pensioenplan voor de scheiding wordt door diverse partijen geopperd en verdient zeker nadere bestudering volgens de VCP. Een toegankelijk en duidelijk sjabloon vanuit de overheid hiervoor kan ertoe leiden dat deelnemers bewuster aan de slag gaan met hun pensioen en de wensen die partners hiermee hebben. Het verplicht opleggen vindt de VCP (vooralsnog) een stap te ver, omdat er mogelijk ook behoorlijke kosten komen kijken bij het opstellen van zo een plan en dit vaak niet zonder het raadplegen van extern advies kan. Indien het verplicht is, dan dient het maken van zo een plan ook voor alle deelnemers toegankelijk, uitlegbaar en betaalbaar te zijn.

Overige aandachtspunten / nader te onderzoeken elementen

- De VCP voorziet mogelijke problemen in de samenhang met de wet automatische waardeoverdracht. De VCP is voorstander van de wet automatische waardeoverdracht waardoor pensioenaanspraken beter geclusterd worden en hun pensioenbestemming behouden.
De vraag die bij de VCP echter wel leeft, is hoe er moet worden omgegaan met een (kleine) pensioenaanspraak die zich vanwege bijvoorbeeld baanwisseling begeeft in het circuit van *automatische* waardeoverdracht en vervolgens door scheiding automatisch moet worden verdeeld? Hoe voorziet de wetgever de samenloop van twee automatische pensioenstromen? Wat zijn de gevolgen van een tijdelijke opschorting en wordt er ook opgeschort bij een automatische waardeoverdracht? Hoe gaat dit in de praktijk werken?
- Is het wenselijk om gezien de recente aanbeveling over het partnerbegrip van ongehuwd samenwonden die aan de wettelijke minimumdefinitie (zoals voorgesteld door de StvdA) voldoen en het uit elkaar gaan tijdig melden, ook voor hen ook de pensioenen onderdeel uit te laten maken van de automatische verdeling?
- In het wetsvoorstel wordt aangegeven dat hele kleine, bijzondere partnerpensioenen (< 2 euro) mogen komen te vervallen. Komt hier voor pensioenuitvoerders tevens de eis dat zij verantwoording moeten afleggen in het bestuursverslag wat het totale vermogen is en hoe dit vermogen wordt aangewend (net als bij de hele kleine pensioenen)? De VCP heeft dit destijds ook voorgesteld bij het vervallen van de hele kleine pensioenen en zou het goed vinden als dit artikel ook op deze hele kleine pensioenen van toepassing wordt verklaard.